

dr. Németh Miklós ezds.
tanszékvezető, főiskolai tanár

Repüléstudomány és a Magyar Hadtudományi Társaság

Négy éve, hogy a Szolnoki Repülőtisztai Főiskola bázisán, az első vidéki szervezetként a MHTT Légvédelmi,-Repülő,-és Űrhajózási Szakosztálya keretében megalakult a Repüléstudományi Szekció. Külön érdekessége a szervezetnek, hogy nemcsak a katonai, hanem a polgári repülésben érdekelt és a repüléssel kapcsolatos tudományterületek művelőit, érdeklődőit országosan is egyesíti és a kezdeti lendület lankadatlanságát bizonyítja, hogy a tagság a konferenciákon változatlan létszámmal jelen van.

Mit tűzött ki célul a repüléstudományi szekció a megalakítás zászlajára?

Kézenfekvő volt a cél, hiszen a repülőcsapatok személyi és technikai helyzete, a katonai és polgári repülés különállása, az irányítási rendszerek különbözősége, a repülésműszaki kutatások eredményeinek nem kellő publikálása és nem utolsósorban a megváltozott stratégiai helyzetben az önálló repülőharcászat hiánya mind - mind megannyi témaként szerepelt a célok között, amelyek helyességét és igényényei jelentkezését a polgári és katonai szervezetekből meglévő állandó tagságunk prezentálja.

Ezek a sorok hiányt is pótolnak, hiszen a szűkebb szakmai berkeken kívül - a kezdeti időszak után - nem kaptunk kellő publicitást, - igaz a tagságon kívül a meghívók nem jutottak el a sajtóhoz.

A múlt hét végén, került megrendezésre a legutóbbi konferencia, amelynek témája a repülések objektív ellenőrzése, az "objektív kontroll eszközök és rendszerek" hatása a repülések biztonságára. Igaz, hogy az adott témában "csak" négy előadás hangzott el, de tartalmukat tekintve és az eszközök bemutatására fordított idők és a konzultációs megbeszélések együttesen igen hasznos eredményeket hoztak, ráirányították ismételten a figyelmet azon kérdésekre, miszerint;

- a korszerű repülési tevékenységek nem nélkülözhetik a technikai eszközök biztosította ellenőrzési módszereket, nemcsak a műszaki állapot, a repülőeszközök meghibásodásának feltárása és a repülőesemények objektív kivizsgálása, hanem a repülési feladatok minőségi végrehajtása és begyakorlása érdekében is;
- nincs szégyenkezni valónk a korszerű eszközök alkalmazása tekintetében, hiszen hazai fejlesztésű eszközök széleskörű elterjesztéséről van szó, amely némelyike a legfejlettebb technológia igényeinek is megfelel, a probléma inkább azok kihasználatlanságából, lehetőségeinek még teljesebb kiaknázásának hiányából adódik, (és az anyagi eszközök hiánya miatt a szélesebb körű elterjesztéséből.);

- a rendelkezésre álló korszerű eszközök ma már lehetővé teszik egy repülési feladat reális idejű háromdimenziós megjelenítését is a kabinban lévő műszerek kijelzésének visszajátzásával. Ez hatalmas lehetőséget kínál a repüléstechnikai problémák kiküszöbölésében, a repülőképzés személyrészabott elemzésében is;

- az objektív kontroll nem kizárólagosan a műszakiak eszköze a technika állapotának vizsgálatára, hanem a hajózó parancsnokok és a hajózó személyzet segítője, amelyet igényelnek is, de az alkalmazás és felhasználás módszere még kidolgozatlan. Ez abból adódik, hogy a régi szemléletmód munkái a korábbi generációs eszközökre kidolgozott módszertan szerint, ennek megfelelő az erre hivatott személyzet, szervezet is. (Szükség lenne új szervezeti keretek létrehozására állomány bővítése nélkül, ezáltal a szemlélet és módszertan is kidolgozhatóvá válna.)

- a szolnoki bázison beindult hazai hajózóképzésben - a JAK-52 típusú repülőgép és a MI-2 típusú helikopter - nem rendelkezik objektív kontroll eszközzel. Kihívás lehet ez a további fejlesztésekre vonatkozóan.

Összességében megállapítható volt, hogy a konferencia érdeklődést váltott ki a jelenlévő szakemberekben, függetlenül attól, hogy az illető a polgári, vagy katonai repülésben dolgozik, hogy hajózó, műszaki, vagy repülésirányító szakterületen végzi munkáját.

A Repüléstudományi szakcióban már korábban megfogalmazódott az igény egy repüléstudományi "intézet" létrehozására, mivel, - bármilyen hihetetlennek tűnik is - ma hazánkban ilyen nem létezik. A korábbi időkben működő jogelődöket nemrégiben felszámolták ami oda vezetett, hogy a repüléssel és annak részterületeivel foglalkozó tudományos kutatók eredményei elsikkadnak, továbbá semmilyen szintér nem áll rendelkezésre szellemi munkájuk végzésére, elmélyült alkotói tevékenység folytatására.

A felsőoktatási törvény 1993. szeptember 1-ji bevezetésével lehetőség kínálkozott ezen intézet főiskolánk keretei közötti felállítására, hiszen a törvény szellemében a főiskola önnállóan dönthet(ne) ilyen szervezet létesítésének kérdésében. Ez az egyszerű megoldás fogalmazódott meg a korábbi hónapokban a szekció tanácskozásain, amely a döntéselőkészítésben oroszánrészt vállalt (vols).

A törvény szellemében a megoldás több tekintetben is korszakos jellegű, hiszen a fenti rendeltetésen felül biztosíthatna volna a főiskola szervezeti átalakításával egyidőben a tudományos kutatói státuszok létrehozásának feltételeit, jelentős mértékben hozzájárulva az oktatói követelmények teljesítéséhez szükséges kutatói tevékenység biztosításához. (Oktatás-kutatás). Ez nem jelent létszámbővítést, illetve a döntést a főiskola tanács kezébe adja.

Sajnos azonban a kezdeti optimizmus korainak bizonyult, mivel felsőoktatási törvény ide, felsőoktatási törvény oda, a főiskola nem határozhatja meg saját szervezetét, gazdálkodása is kézivezérlésű, a megalakult főiskola tanács nem rendelkezik azon döntési jogkörökkel, amelyet a törvény részére biztosít, a szervezet maga pedig ilyen struktúrában nem felel meg az akkreditációs feltételeknek stb.

Javaslatot dolgoztunk ki egy olyan főiskolai szervezeti és funkcionális kidolgozására, amely kielégítette volna mind a felsőoktatási törvény, mind a korszerű felsőoktatás követelményeit; amelynek kulcs gondolata az, hogy válasszuk külön a főiskolai képzést a katonai kiképzéstől. A javaslat azonban csak javaslat szintjén maradt, mivel - függetlenül a támogatók körétől, - döntés nem születik a témában. Így olyan helyzet alakult ki, hogy vonatkozik is a törvény ránk, meg nem is. Addig vonatkozik, amíg nem sérti a katonai hierarchiában berögződött függelmi viszonyokat és érdekeket. Abban a pillanatban, amikor ez bekövetkezik, akkor máris katonai szervezet vagyunk, amelyre a katonai szabályzatok vonatkoznak.

Nos, ez is érthető a körülmények figyelembevételével, de végre jó lenne világos szabályozás, hogy megszűnjék a jelenlegi felemás állapot, (vagy másállapot), mert hovatovább nem a fejlődés és fejlesztés, hanem az oktatás látja ennek hosszútávon kárát. Ilyen körülmények között tehát egy kutató intézet létrehozása csak remény maradhat, de erről a reményről a repülés megszállottjai, a következő generációk képzéséért felelősséget érzők nem akarnak lemondani, mintahogy arról sem, hogy a katonai felsőoktatás a magyar felsőoktatás integráns része legyen.

Végezetül; a Repüléstudományi szekció is megfogalmazza azt a gondolatot, amelyet a Magyar Hadtudományi Társaság a szervezeti és működési szabályzatában is rögzített, miszerint - nem pontosan idézve, de tartalmilag azonosan, - készek vagyunk a felhalmozott szellemi potenciált a döntéshozók rendelkezésére bocsájtani; amennyiben azt igénylik. (Az igény azonban mindezt ideig igen korlátozott.)

Szolnok, 1994. június 14.